

Placcaet ende d'instructie van den Commissarissen volgende dien gestelt, totten bewinde ende vertieringhe der voorsz. victualie, alle Reeders ofte Stuerlyuden heuren eygen Haringh, 't zy oick of sy-luyden die gemeen hebben, mit heurluyden mede-Reeders ofte van den selven moegen hebben gekoft, voortaan sullen moegen uytvoeren over Zee, omme te verkoepen na heuren believen in ander Landen ende Provintien, welverstaende dat sy-luyden gehouden werden alvoeren te beloven, die selve niet te voeren noch te verkoopen, directelijck noch indirectelijck, dan in plaetsen hen-luyden in heure pasporten geoirloft, ende dies aengaende stellen causie soufifant, omme daer af over te brengen deughdelijck bewijs, naer breeder inhouden van de ordonnantie ende voorgaende instructie der voorsz.

schreven Commissarissen dies aengaende ghegeven: ende ten eynde in 't affcheppen ende laden van de voorsz. Haringh egeen bedrogh en gheschiede, omme eenige andere provyande onder dexel van den selven Haringh uyt-ghevoert te worden; sullen de voorsz. Reeders ende Stuerlyuden oick gehouden zijn heuren Haringh te laden mit kennisse van de Commissarissen, daer toe gestelt, sulcks dat die bequaemelijck gevist teert ende ondersocht sal mogen worden, sonder alfulcke visitatie uyt heuren koste gedaen zijnde, den voorsz. Haringh niemandt en sal mogen afvoeren ofte passpoort daer van worden verleent. Gedaen tot Delft den xvij. Januario, xv^c. drie-en-tseventigh, naer ghemeen schrijven, ter ordonnantie van de Staten, ondergetekent (by my)

P. B U Y S.

Handtveft van de Staten van Hollandt, Anno 1573. den 7. Februarius; handelende van 't vertieren en verkoopen van de Bockingh.

Leght in de Doofe, geteckent met de Letter G.

ALfoe van weghen den Burgermeesters ende Regeerders der stede van Enchuyfen, den Staten van Hollandt verthoont es, een seer groote ende principaelneeringe binnen der voorsz. Stede onder den Burgers ende Visschers aldaer te zijn het Visschen ende Vangen van den Haringh, in de Zuyder Zee, die welcke tot Bockingh gedrooght ende gemaect zijnde, zy lieden gewoonliken zijn te venten ende alomme te vercoepen, dickmaels van te voeren, aen den gepen die hen-luyden op den toekomenden Banck-gelt ofte waren verstrecken, sot heurlieder noodtdrust ende onderhoudt, sulcks dat de selve by 't onderhoudt van den Placcate, op 't verkoopen en uytvoeren van de Victualie, in Decembri lesleden uytgegaen, grootelijck souden zijn beswaert ende verachttert, indien den voorsz. Bockingh aengaende 't selve niet en soude worden gemodeereert: Soe ist, dat naer rapport van desen gedaen aen den Prince van Orangien, Stadthouder

over Hollandt, Zeelant, Vriesslant ende Uytrecht, van wegen des Konincks van Hispanien, by sijne Excellentie believen, die Staten van Hollandt geaccordeert ende verklaert hebben, dat onvermindert 't voorsz. Placcaet ende d'Instructie van den Commissarissen, volghende dien gestelt tot 't Bewindt ende vertieringhe van de voorsz. Victualie, die Burgers ende Inwoonders van Enchuyfen den voorsz. heuren Bockingh vry sullen moghen vertieren ende verkoepen, naer ouder herkomen ende gebruyck, in allen Steden ende plaetsen sijne Excellentie toeghebaen, sonder dies aengaende eenige Coopmanschap te maken mitten voornoemde Commissarissen, ofte ghoudente zijn de selve aen heuren handen te koopen ofte verkoopen. Gedaen tot Delft den vij^{den}. February, xv^c. drie-en-tseventigh, naer ghemeen schrijven, ende ter Ordonnantie van de selve Staten ondergetekent, by my getekent

P. B U Y S.

Privelegie van Willem de I. Prince van Orangie, Anno 1573. den 7. Februarius; inhoudende dat de omleggende Dorpen gehouden zijn de Fortificatie van Enchuyfen te helpen maken.

Leght in de Doofe, geteckent met de Letter R.

WILHELM by der gratie Godts Prince van Orangien, Grave van Nassau, van Catzenellenboghden, van Vyanden, van Dietz, van Bueren, van Leerdamme, &c. Heere ende Baron van Breda, van Dieft, van Grimbergen, Arlay, van Negeroy, Burghgrave van Zutphen ende van Befanchon, Stadthouder ende Capiteyn Generael over Hollandt, Zeelandt, Westvriesslant

ende Uytrecht; alsoo van noode zy den Staet van Enchuyfen jegens 't geweld der jegenwoordigher vyanden van den ghemeenen ruste ende welvaert te voorsien, ende op eenige plaetsen mit Aertwerck ende Bolwerck gesterckt te worden, nae onse Ordonnantie, ende dat den Burgeren ende Inwoonderen der voorsz. Stede eenighen tijdt heuren arbeydt daer toe gedaen hebbende, 't selve te seer beswaerlijck ende lastigh vallen soude,

soude, indien hen luyden daer toe egeen hulpe ende verlichtinge ghedaen en worde, van den Dorpen ende Landt-luyden omtrent der selver Stede geseten, die in tijde van noode heure toevlucht totte voorz. Stede nemen ende daer inne heure bescherminge mogen hebben: Soo is 't, dat wy den Officieren, Burgermeesteren ende Regeerders der voorz. stede van Enchuyfsen geauthoriseert hebben ende autoriseren by desen, allen den Dorp-luyden ende Landt-luyden omtrent der voorz. Stede, binnen de twee mijlen geseten, te mogen ontbieden ende oock mitter daedt by alle behoorlijcke wegen bedwingen, omme mit ten Burgeren ende Inwoonderen van Enchuyfsen, aen 't stercken der voorz. Stede,

te arbeyden ende te helpen; in sulcker wijs ende voeghen als die Burgers ende Inwoonders der voorz. Stede daer toe sullen stellen, ende dit voor dese nootlickheydt alleen, sonder 't selve in consequentie getogen te worden, ofte te sullen trecken, tot præjuditie nochte verminderinghe van eenighe der voorz. Dorpen, Handtvelten ofte Privelegien, die wy willen ende verklaren te sullen blijven, desen niet tegenstaende in heure oude figeur krachte en wesen. Gedaen tot Delft, onder onsen Zegel hier op gedrukt, den vij^{den}. February, in 't Jaer duyfent vijf hondert tseventigh ende drie, was geteeckent

G U I L L I A U M E de N A S S A U .

Privelegie van Willem de I. Prince van Orangie, Anno 1573.
den 9. Februarius; Handelende van 't verkrijgen van 't Pael-gelt.

Leght in de Doofe, geteeckent met de Letter D.

W I L H E L M by der gratie Godts Prince van Orangie, Grave van Nassouw, van Catzenelleboge, van Vyanden, van Dietz, van Bueren, van Leerdamme, &c. Heere ende Baron van Breda, van Dieft, van Grimbergen, van Arlay, van Nozeroy, &c. Burghgravé van Antwerpen ende van Befançon, Stadthouder ende Capiteyn Generael over Hollandt, Zeelandt, West-Vriesslant ende Uytrecht; allen den geenen die dese jegenwoordige sullen sien ofte hooren lesen saluyt. Doen te weten: dat alsoo kennelijck ende openbaer is voor Godt ende alle menschen, dat die van der stad Amsterdam in Hollandt, hen luyden zijn stellende tegen de gemeyne Staten des selven Lants, bekrijgende ende met alle geweld aenvallende, door verfochte assistentie van den Hertoge van Alva ende vremde Spangiaerden, d'andere Steden, Vlecken, Dorpen ende platten Lande in Hollandt, verthoonende hen metter daedt Vyanden niet alleen van den selven Lande, maer oock des gemeenen nut ende profijte der gantscher Nederlanden, ende onsen goede ende Christelijcke voornemen ende Krijghs-handel, om allen Volcken te verdelgen ende te vernielen, sy luyden haer uytterste macht ende geweld zijn voortreckende, ende want ons toestaet ende betaemt nae alle recht ende billickheyd (hen Vyandt verthoonende) 't ontreccken de middelen waer over sy om ons ende gemeyn welvaren te bekrencken ende beschadigen verstercket worden, ende dat onder anderen die van Amsterdam tot noch toe ontfanghen ende genoten hebben de profijten ofte gerechticheyt; die men noemt het Pael-gelt, mits onderhoudinghe tot vorderinghe van de Seyllagie ende Schipvaert, de Tonnen, Capen, Baken, Schepen ende andere dingen tot desen notelijck, ende dat oock die van Amsterdam, van nu voorts

aen de selve lasten ende notelicke dingen niet en soude mogen nae komen ende behoorlick in 't werck stellen, tot groote hindernis ende schade van de Seyllage ende Zeevaringe, hebben derhalven aen dese ende andere redenen ons moverende, hen luyden niet langer mogen laten volgen ofte vergunnen het Pael-gelt voorz., dan aenmerckende dat het nootelijck is de voorz. Tonnen, Capen, Baken ende Schepen, met allen anderen daer toe noodigh ghesteldt onderhouden, ende gelijk als tot noch toe geleght te worden, ende dat de opkomsten van het Pael-gelt komende tot gemeen nut ende profijst, aldermeest geimployeert behouwen te worden, en Fortificatie ofte reparatie van Steden ofte Plaetsen ter Zee gelegen, an den welcken ons ende de gemeyner Landen sonderlinge gelegen is, mits dragende de lasten voorz.: Soo is 't, aenmerckende de sonderlinge getrouwicheyt van die van Enchuyfsen, en de nootwendigheyt om de selve Stadt tot des gemenes Lants welvaren gesterckt te mogen worden, hebben hen luyden geconsenteert ende geacordeert, consenteren ende accorderen mits desen, dat sy van nu voortaan sullen mogen ophieven, ontfanghen ende genieten in gelijkker voegen die van Amsterdam tot desen tijden gedaen hebben, de gerechticheyt van het Pael-gelt ende de profijten daer van komende, om tot Fortificatie ende reparatie van hare Stede ende Havene geemployeert te werden, mits dragende de selve lasten van Tonnen, Capen, Baken, Schepen ende andere dinghen te houden, stellen, leggen ende onderhouden als tot noch toe by die van Amsterdam gedaen is, gevende haer midts desen volkomen macht om alle onwillige die hun hier tegens eenighsints souden willen stellen, te mogen bedwingen ende met behoorlijcke middelen constringeren, verbiedende allen anderen Steden, Vlecken, Dorpen,

M

pen,